

DOI: <https://doi.org/10.31073/mivg202002-259>

Available at (PDF): <http://mivg.iwpim.com.ua/index.php/mivg/article/view/259>

УДК 556.53 : (477-25)

ГІДРОЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВОДОЙМ ЖУКОВОГО ОСТРОВА В КИЄВІ

В.І. Вишневецький¹, докт. геогр. наук, С.А. Шевчук², канд. техн. наук, О.М. Козицький³

¹ Інститут водних проблем і меліорації НААН, Київ, Україна;
<https://orcid.org/0000-0002-4459-6331>; e-mail: vishnev.v@gmail.com;

² Інститут водних проблем і меліорації НААН, Київ, Україна;
<https://orcid.org/0000-0001-5844-4980>; e-mail: sergey_shevchuk_@ukr.net;

³ Інститут водних проблем і меліорації НААН, Київ, Україна;
<https://orcid.org/0000-0002-2900-1598>; e-mail: olegkoz@ukr.net

Анотація. За даними польових досліджень, картографічними творами і супутниковими знімками встановлено основні гідроекологічні особливості водойм на Жуковому острові в Києві. Наведено відомості про історію впливу господарської діяльності на цю місцевість. Найпершим об'єктом, який вплинув на водні об'єкти острова, насамперед на рукав Коник, став залізничний тунель, який будували наприкінці 1930-х і на початку 1940-х років. Іншим чинником стало прокладання кількох автошляхів. Наслідком цього будівництва стало те, що колишній рукав Дніпра Коник фактично перетворився на озеро. Значні зміни в цій місцевості відбулися також у середині 1970-х років після створення Канівського водосховища. Зростання рівня води в межених умовах приблизно на 2,5 м спричинило збільшення розмірів наявних водойм і появу нових. Наведено опис найбільших озер у досліджуваній місцевості. Нині вони становлять складну озерну систему, гідравлічно пов'язану з Дніпром. Водночас цей зв'язок, а також окремих озер між собою, є незначним. Насамперед це зумовлено невеликою пропускною спроможністю наявних гідротехнічних споруд та засміченням підходів до них. До того ж на обсяг водообміну негативно вплинула невелика водність Дніпра в останні роки. Це позначилося на екологічному стані озер, які інтенсивно заростають. Крім того, негативний вплив спричинили скиди в одне з найбільших місцевих озер, а саме Коник. Наведено показники донних відкладів у цьому озері, які свідчать про його забруднення важкими металами. Описано характерні види водної та повітряно-водної рослинності, що властива озерам на Жуковому острові. Сформульовано пропозиції, що можуть поліпшити водообмін в озерах, а відтак їх екологічний стан. Висловлено думку, що природоохоронна діяльність у цій місцевості може поліпшитися в разі включення створеного тут ландшафтного заказника до складу національного природного парку "Голосіївський".

Ключові слова: озеро, Жуків острів, заростання, водообмін, екологічний стан.

Актуальність дослідження. Жуків острів належить до місцевості, яка здавна багата на природу. Свого часу, а саме в 1921 р., тут почав функціонувати перший в Україні природний заповідник «Конча-Заспа». Згодом (у 1934 р.) його було ліквідовано, проте в 1999 р. рішенням Київради тут створили ландшафтний заказник «Жуків острів». У липні 2020 р. замість нього на Жуковому острові створили ландшафтний заказник «Конча-Заспа» орієнтовною площею 579,9 га. Нині це одна з найцінніших у природному відношенні зелених зон Києва, яку інколи називають «Київською Амазонією». Тут налічується чимало водойм, з яких близько десяти мають власну назву. Водночас природні процеси та антропогенна діяльність зумовили те, що стан цих водойм погіршується. Насамперед це стосується оз. Коник, яке розташоване

біля промзони і зазнає негативного впливу промислових скидів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Існує чимало публікацій, які стосуються природи Жукового острова [1; 4–7]. До найперших належать ті, що написані в роки функціонування заповідника «Конча-Заспа». Зокрема відомим дослідником цього краю, автором багатьох наукових праць був М.В. Шарлемань [6; 7] – директор заповідника. В останні десятиліття основну увагу цій місцевості приділяли переважно фахівці-біологи. Водночас праць, які стосуються розміру водойм, водообміну, якості води, практично немає.

Метою дослідження є з'ясування чинників і наслідків антропогенного впливу на водойми Жукового острова.

Матеріали і методика досліджень. Основним джерелом даних для цієї статті

стали матеріали власних польових досліджень, картографічні твори, а також дані дистанційного зондування Землі. Крім того, окремі відомості отримано за даними спостережень гідрометслужби щодо водного режиму Дніпра.

Результати дослідження та їх обговорення. Загалом існує два поняття «Жуків острів». Історично першим є доволі велика територія, обмежена Дніпром на сході та його рукавом Коник на заході. Так, зокрема, показано і підписано цю територію на карті 1897/1918 рр. Інше поняття «Жуків острів» відповідає півострову в межах Канівського водосховища, який з рештою суші з'єднаний дамбою. Цей півострів дещо нагадує інший – острів Водників, що розташований вище за течією Дніпра.

У нашому дослідженні основну увагу прикуто до території між Дніпром і рукавом Коник, а не до згаданого півострова. Ще в 30-х роках минулого століття ця територія мала чіткі межі, про що свідчить карта «РККА» тих часів. На карті показано, але не підписано невеличку р. Віта, що впадає в рукав Коник із заходу (рис. 1).

Нині точно встановити площу цієї території доволі складно, адже дискусійними стали її межі. Протягом останніх ста років тут відбулися значні гідрографічні зміни, зумовлені господарською діяльністю. Це, зокрема, стосується рукава Коник, який раніше був чіткою західною межею Жукового острова.

Одним із перших масштабних об'єктів, який вплинув на стан досліджуваної тери-

торії, став залізничний тунель, який у підводному стані мав перетнути Дніпро. Будівництво тунелю разом з автошляхом, що пролягав поряд, розпочали наприкінці 1930-х років. На час припинення робіт (липень 1941 р.) було збудовано приблизно 600 м тунелю. Ця споруда фактично перерізала рукав Коник в його південній частині. У 1950-х роках від наявного автошляху вздовж тунелю побудували відгалуження в північний бік до о. Водників. Цей автошлях, зокрема, добре видно на супутниковому знімку від 18.04.1962 р.

Значний вплив на цю територію спричинило зарегулювання Дніпра – насамперед створення в середині 1970-х років Канівського водосховища. У меженних умовах рівень води тут зріс приблизно на 2,5 м [2]. Це спричинило істотне збільшення розмірів наявних водойм і появу нових. Крім того, підняття рівня води зумовило збільшення розмірів заток Дніпра. Нині складно сказати де саме розташовано гирло р. Віта.

Аби сполучення з Жуковим островом збереглося, у верхній частині Коника збудували дамбу, по якій проклали автошлях. Ця споруда фактично відокремила колишній рукав від Дніпра. Отже, рукав Коник штучно обмежили з двох сторін: з півдня тунелем і з півночі дамбою. Як наслідок, річковий рукав перетворився на озеро.

Для регулювання надходження води в наявні тут водойми на березі Дніпра було збудовано водопропускну споруду – шлюз-регулятор завширшки 2 м. Координати цієї споруди такі:

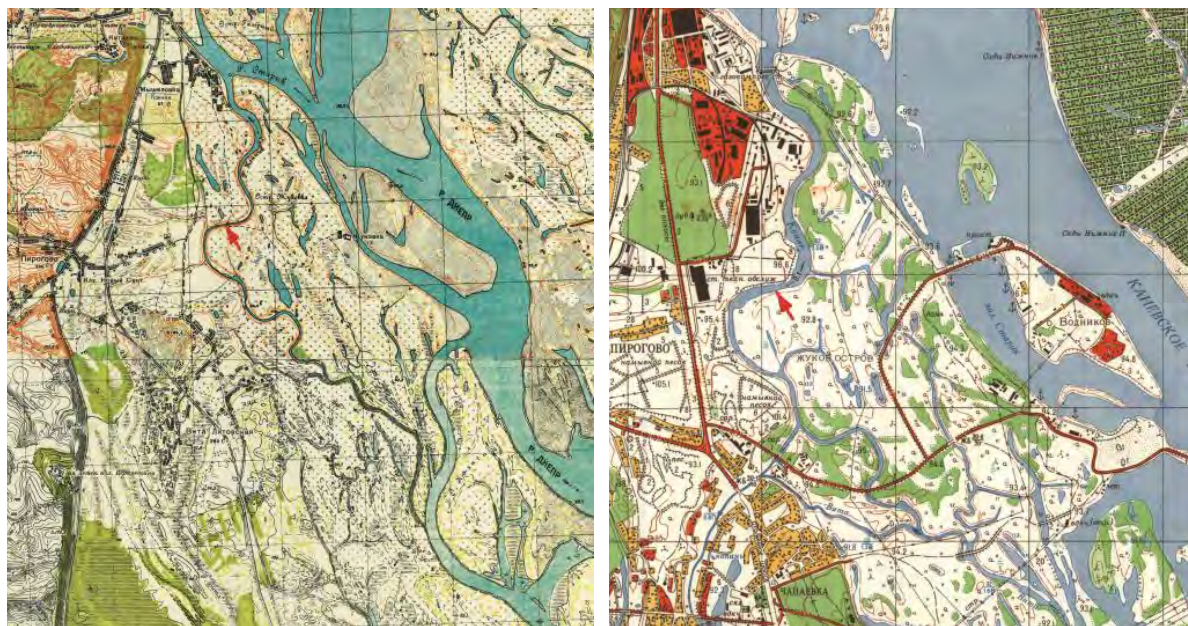

Рис. 1. Фрагменти топографічних карт «РККА» і 1980 р.
Червоною стрілкою показано оз. Коник

50°21'05" пн. ш. і 30°34'38" сх. д. На додаток до цього, біля північної частини Коника збудували насосну станцію, призначену для зменшення підтоплення цієї території. За проектом, у разі значного рівня води в озері та прилеглих водоймах насосна станція мала перекачувати воду в розташовану північніше затоку Дніпра. З огляду на наявність гідравлічного зв'язку з іншими водоймами, потенційно це стосувалося всього Жукового острова.

Можна припустити, що під час останньої високої повені в 1979 р. ця насосна станція була задіяна, але навряд хоч раз пізніше. Тим не менш, ця станція і досі продовжує існувати. Вона перебуває на балансі комунального підприємства «Плесо». Що ж до шлюз-регулятора, він хоч існує, але щита вже немає. Те саме стосується й інших подібних споруд у межах досліджуваної території.

Нині у межах Жукового острова сформувалася складна озерна система. Найбільші озера мають між собою гідравлічний зв'язок. Це такі озера, як Коник, Чоловіче, Грузьке,

Бервенець і Пещерне. Проте існують й ізольовані водойми (рис. 2).

Нині найбільшим озером на Жуковому острові є Коник. Його загальна довжина від дамби на березі Дніпра до недобудованого тунелю становить 4,6 км, характерна ширина в північній частині – 60 м, у південній – удвічі менша. Виконані проміри глибин дали змогу встановити, що найбільші глибини (до 10,0 м) зосереджені в північній частині озера. Водночас у найзахідній вузькій частині глибина є меншою за 1,5 м.

Усі інші озера за розмірами істотно поступаються Коніку. Так, Чоловіче має довжину 500 м, Грузьке – 400 м, Бервенець – 730 м, Пещерне – 860 м.

Водообмін озер з Дніпром і між собою забезпечується завдяки кільком гідротехнічним спорудам і протокам. Окрім згаданої вище водопропускної споруди на березі Дніпра, у наявних насипах автошляхів є ще кілька. Зокрема існує водопропуск у насипу автошляху до о. Водників. Його координати

Рис. 2. Сучасне розташування озер у межах Жукового острова:

1 – Коник, 2 – Чоловіче, 3 – Грузьке, 4 – Бервенець, 5 – Пещерне. Синіми кружечками показано розташування водопропускних споруд, стрілками – переважаючий напрям руху води

такі: $50^{\circ}20'46''$ пн. ш. і $30^{\circ}34'27''$ сх. д. Через цей водопропуск відбувається водообмін оз. Чоловіче з іншими водоймами (зокрема Бервенець), що розташовані південніше. Наступне місце, де існує водопропуск (фактично міст над протокою), влаштовано на автошляху до яхтклубу та розташованого поряд ресторану (координати: $50^{\circ}20'18''$ пн. ш. і $30^{\circ}34'49''$ сх. д.). Завдяки цьому водопропуску існує гідравлічний зв'язок між Дніпром та оз. Пещерне. Ще один водопропуск у вигляді мосту на цьому самому автошляху розташований між відгалуженням оз. Коник і р. Віта.

У звичайних умовах надходження води в озерну систему Жукового острова відбувається через шлюз-регулятор на березі Дніпра. Витрата води визначається коливаннями рівня води, які залежать від скидів Київської ГЕС протягом доби. Найбільша швидкість убик озер та витрати води (до $2\text{--}3\text{ м}^3/\text{с}$) спостерігаються пізно ввечері під час підвищення рівня води у Дніпрі. Натомість рано-вранці, коли рівень води у ріці найнижчий, вода з озер витікає. Через решту гідротехнічних споруд вода переважно рухається в південному напрямку.

Наявні гідротехнічні споруди та протоки між озерами забезпечують певний водообмін, який загалом дуже незначний. В окремо взятих озерах рух води є таким. В оз. Чоловіче, що розташоване порівняно неподалік від Дніпра, вода заходить з ріки і далі може рухатися у двох напрямках: до озер Коник і Бервенець. Озеро Грузьке сполучається протокою лише з Коником. Тож водообмін у ньому зовсім незначний. Озеро Пещерне сполучається протокою з оз. Бервенець і нею та іншою протокою з р. Віта. Водообмін у цьому озері практично відсутній.

Обсяг води, що заходить через шлюз-регулятор на березі Дніпра, істотно залежить від амплітуди коливань рівня води у ріці. Проте, останні 2015–2019 рр. виявилися на Дніпрі маловодними – зі стоком у півтора рази меншим за норму. Відповідно меншими стали й скиди Київської ГЕС у «години пік» – насамперед у ранішні години. Крім того, менш регулярними стали і скиди, що пов'язано з мінливістю виробництва електроенергії на сонячних електростанціях. Про це, зокрема, свідчать дані ПрАТ «Укргідроенерго», а також дані самописця рівня води на гідрологічному посту «Київ». У свою чергу, зменшення коливань рівня призвело до зменшення водообміну між Дніпром та озерами.

Особливості водообміну, звісно, позначилися на екологічному стані озер. У цьому разі особливої уваги потребує оз. Коник, на захід-

ному березі якого розташована велика пром-зона. Неодноразово вода в озері змінювала свій колір, набуваючи червонуватого відтінку. Це, зокрема, видно на супутникових знімках від 26.10.2014 р. і 09.08.2016 р., які містяться на сервіс Google.Earth.

Найбільше своїм кольором вирізняється частина Коника, що має такі координати: $50^{\circ}21'33''$ пн. ш. і $30^{\circ}33'58''$ сх. д. Обстеження Коника, виконане 03.03.2017 р., показало, що його акваторія, вкрита кригою, саме в цьому місці мала ополонку. Цікаво й те, що під час цього обстеження на водній поверхні спостерігалася ряска, що залишалася в живому стані. Ймовірно це зумовлено не лише скидом теплої води, а ще й збагаченої біогенними та органічними речовинами.

Одиничні проби води, відібрані у північній і південній частині оз. Коник, показали відсутність його критичного забруднення – ймовірно через розбіжність у часі випадків забруднення і відбору проб води. У цьому разі інформативнішими є відомості про забруднення донних відкладів. Виявилося, що ці відклади доволі забруднені важкими металами, принаймні їх концентрація на порядок більша, ніж в оз. Алмазне, де було виконано аналогічні дослідження [8]. Зокрема в північній частині оз. Коник концентрації виявилися такими: $\text{Cu} - 0,47$, $\text{Zn} - 54,0$, $\text{Mn} - 59,0$, $\text{Pb} - 26,6$ мг/100 г. Кращою виявилася ситуація в південній частині, де концентрації становили: $\text{Cu} - 0,35$, $\text{Zn} - 11,9$, $\text{Mn} - 16,1$, $\text{Pb} - 2,3$ мг/100 г. Наведені дані красномовно свідчать про те, що джерело забруднення дійсно розташовано в північній частині озера.

Багатим і різноманітним є рослинний світ Жукового острова, зокрема, в озерах. Загалом тут домінують листяні дерева: насамперед дуб, ясен і верба. Причому деякі дуби сягають віку в кількості років. У цьому разі найпершої згадки потребує так званий дуб на Синій воді, що росте за 400 м на захід від оз. Бервенець. Координати цього дерева такі: $50^{\circ}20'06,1''$ пн. ш. і $30^{\circ}34'58,5''$ сх. д. Охоплення його стовбура сягає 6,1 м, висота 20 м, вік понад 600 років. Рішенням Київської міської ради цей дуб оголошено пам'яткою природи місцевого значення. Додамо, що тут можна нарахувати ще чимало великих дубів, щоправда дещо меншого розміру.

Характерною особливістю місцевих озер є дуже значне поширення аморфи кущової, яка вкриває сухопутну частину берегів. Винятком є хіба що оз. Грузьке, де цього чагарнику майже немає. Водночас характерною особливістю цього озера є те, що його береги дійсно грузькі.

Більша частина його берегів вкрита повітряно-водною рослинністю, серед якої найбільше рогозу широколистого. Крім того, тут зустрічається очерет звичайний, комиш озерний, сусак зонтичний, зрідка – їжача голівка.

Водна рослинність в озерах також має особливості. Для більшості з них характерне значне поширення водяного різака або ж тіло-різу. На водній поверхні часто зустрічається жабурник і ряска мала, дещо рідше – глечики жовті, стрілиця. Особливо багато ряски, яка влітку вкриває значну частину акваторії, в озерах Пещерне і Чоловіче. Самий лише цей факт свідчить про те, що вода тут практично стояча. На озерах Коник і Чоловіче зустрічається й водяний горіх. Така красива рослина, як латаття біле, в найбільшій кількості зустрічається на оз. Грузьке.

Домінантними видами рослинності, що поширена у водній товщі, є елодея канадська і кушир занурений. З інших видів може бути згаданий рдесник стиснутий.

Наведений перелік повітряно-водної та водної рослинності свідчить про те, що наявні на Жуковому острові озера належать до евтрофних, іншими словами до таких, що перебувають у стані вираженого старіння і деградації [3].

Значне поширення рослинності та накопичення її частин (передусім гілок дерев) біля водопропускних споруд супроводжується ускладненням водообміну між озерами. Крім того, тут же накопичується сміття. Водночас жодні заходи з розчищення підходів до цих споруд ніхто не виконує. Саме ці заходи можна рекомендувати до першочергових для поліпшення екологічного стану озер. Власне, ландшафтний заказник «Жуків острів» більше існує на папері, ніж насправді. Те саме стосу-

ється утвореного практично тут же ландшафтного заказника «Конча-Заспа». Подібне можна сказати про регіональний ландшафтний парк «Дніпровські острови». Його ніби і створили, але адміністрації він не має. Тож, природоохоронна робота на острові не виконується. Можна висловити думку про те, що ця діяльність була би посилена у разі включення цієї території до національного природного парку «Голосіївський», який має власну адміністрацію, а також високий статус об'єкта ПЗФ загальнодержавного значення.

Висновки. Антропогенна діяльність, зокрема, будівництво фрагменту залізничного тунелю, а також насипів автошляхів спричинила перекриття водотоків, які зв'язували озера на Жуковому острові між собою і Дніпром. Іншим важливим чинником стало підвищення рівнів води, зумовлене створенням Канівського водосховища. Наступний чинник – забруднення води, яке особливо стосується оз. Коник. Нині на цій території сформувалася складна озерна система, водообмін в якій забезпечується існуванням кількох водопропускних споруд і протоками між озерами. Обсяг цього водообміну незначний, оскільки водопропускних споруд мало і в багатьох випадках рух води ускладнений через накопичення решток рослинності та сміття. Водна рослинність у наявних озерах свідчить про їх належність до евтрофного стану, тобто стану вираженого старіння і деградації. Першочерговими заходами, які здатні поліпшити водообмін між озерами, є розчищення водопропускних споруд і підходів до них. Посилення природоохоронної діяльності на Жуковому острові можливе за умови включення його території до НПП «Голосіївський».

Бібліографія

1. Афанасьев С.А., Карпова Г.А., Панькова Н.Г., Куриленко О.Г. Макрофиты и донная фауна водоемов устьевой области р. Виты // Гидробиол. журн. 2001. Т. 37, № 2. С. 26–35.
2. Вишневський В.І. Ріка Дніпро. Київ: Інтерпрес ЛТД, 2011. 384 с.
3. Карпова Г., Зуб Л., Мельничук В., Проців Г. Оцінка екологічного стану водойм методами біоіндикації. Перші кроки до оцінки якості води. Березани, 2010. 32 с.
4. Кучер Р.В. Розвиток острова Жуків як частина регіонального ландшафтного парку Дніпровські острови в м. Києві // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2016. Вип. 46. С. 293–299.
5. Цуканова Г.О., Андрієнко Т.Л., Прядко О.І. Рослинний покрив островів Дніпра в межах м. Києва // Український ботанічний журнал. 2002. Т. 59, № 2. С. 135–140.
6. Шарлемань М. По Києву і його околицях. Короткий провідник для природничих екскурсій. Київ: Державне видавництво, 1921. 48 с.
7. Шарлемань М. Заповідник «Конча-Заспа». Харків: «Радянська школа», 1932. 31 с.
8. Шевчук С., А Козицький О.М., Вишневський В.І. Сучасний стан оз. Алмазне та заходи з його екологічного оздоровлення // Меліорація і водне господарство. 2017. Вип. 105. С. 39–45.

References

1. Afanasev, S.A., Karpova, G.A., Pankova, N.G., & Kurulenko, O.G. (2001). Makrophyty i donnaja phauna vodojonomov ustievoi oblasti r. Vity [Macrophytes and bottom fauna of water bodies of the mouth area of the Vita River]. *Hydrobiol. zhurnal*, 2, Vol. 37, 26–35. [in Russian]
2. Vyshnevskiy, V.I. (2011). *Rika Dnipro* [The Dnipro River]. Kyiv: Interpress LTD. [in Ukrainian]
3. Karpova, G., Zub, L., Melnychuk, V., & Protsiv, G. (2010). Otsinka ekolohichnoho stanu vodoim metodamy bioindekatsii. Pershi kroky do otsinky yakosti vody [Assessment of the ecological condition of reservoirs by bioindication methods. The first steps to assessing water quality]. *Berezhany*. [in Ukrainian]
4. Kucher, R.V. (2016). Rozvytok ostrova Zukiv yak chastyna rehionalnoho landshaphtnoho parku Dniprovsi ostrovy v Kyjevi [Development of Zhukiv Island as a part of the Dnipro Islands Regional Landscape Park in Kyiv]. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*, 46, 293–299. [in Ukrainian]
5. Tsukanova, G.O., Andrienko, T.L., & Prjadko, O.I. (2002). Roslynniy pokryv ostroviv Dnipra v mezhakh m. Kyieva [Vegetation of the Dnieper islands within the city of Kyiv]. *Ukrainskyi botanichnyi zhurnal*, 2, Vol. 59, 135–140. [in Ukrainian]
6. Sharleman, M. (1921). *Po Kievu i joho okolitsakh. Korotkyi providnyk dlja pryrodoznavchyykh ekskursiy* [Alongside Kyiv and its environs. A short guide for nature excursions]. Kyiv: Derzhavne vydavnytstvo. [in Ukrainian]
7. Sharleman, M. (1932). *Zapovidnik Koncha-Zaspa*. [Nature Reserve Koncha-Zaspa]. Kharkiv: Radjanska shola. [in Ukrainian]
8. Shevchuk, S.A., Kozutskiy, O.M., & Vyshnevskiy, V.I. (2017). Suchasnui stan oz. Almazne ta zakhody z joho ozdorovlennia [The current state of the lake Almazne and measures for its ecological rehabilitation]. *Melioratsiia i vodne hospodarstvo*, 105, 39–45 [in Ukrainian]

В.И. Вишневский, С.А. Шевчук, О.Н. Козицкий

Гидроэкологические особенности водоёмов Жукова острова в Киеве

Аннотация. По данным полевых исследований, картографическим произведениям и спутниковым снимкам установлены основные гидроэкологические особенности водоёмов на острове Жуков в Киеве. Приведены сведения об истории влияния хозяйственной деятельности на эту местность. Первым объектом, который повлиял на водные объекты острова, прежде всего на рукав Коньк, стал железнодорожный тоннель, который строили в конце 1930-х и в начале 1940-х годов. Другим фактором стала прокладка нескольких автодорог. Следствием этого строительства стало то, что бывший рукав Днепра Коньк фактически превратился в озеро. Значительные изменения в этой местности произошли также в середине 1970-х годов после создания Каневского водохранилища. Повышение уровня воды в меженных условиях примерно на 2,5 м привело к увеличению размеров имеющихся водоёмов и появлению новых. Приведено описание крупнейших озёр в исследуемой местности. Сейчас они представляют сложную озерную систему, гидравлически связанную с Днепром. В то же время эта связь, а также отдельных озёр между собой, незначительна. Прежде всего это обусловлено небольшой пропускной способностью имеющихся гидротехнических сооружений и засорением подходов к ним. К тому же, на объём водообмена негативно повлияла небольшая водность Днепра в последние годы. Это сказалось на экологическом состоянии озёр, которые интенсивно зарастают. Кроме того, негативное влияние вызвали сбросы в одно из крупнейших местных озёр, а именно Коньк. Приведены показатели донных отложений в этом озере, свидетельствующие о его загрязнении тяжёлыми металлами. Описаны характерные виды водной и воздушно-водной растительности, присущей озерам на Жуковом острове. Сформулированы предложения, которые могут улучшить водообмен в озерах, а затем их экологическое состояние. Высказано мнение, что природоохранная деятельность в этой местности может улучшиться в случае включения созданного здесь ландшафтного заказника в состав национального природного парка «Голосеевский».

Ключевые слова: озеро, Жуков остров, зарастание, водообмен, экологическое состояние.

V.I. Vyshnevskiy, S.A. Shevchuk, O.M. Kozutskiy

Hydroecological features of water bodies within Zhukiv island in Kyiv

Abstract. According to field research, cartographic works and satellite images, the main hydroecological features of water bodies on Zhukov Island in Kyiv have been studied. Information on the history of the impact of economic activity on this area is given. The first object affected the water bodies, located on the island, particularly for the Konyk river arm, was a railway tunnel, which was under construction in the late 1930s and early 1940s. Another factor was the construction of several roads. As the result of this construction the former river arm Konyk actually turned into the lake. Significant changes in this

area were observed in the mid-1970s after the construction of the Kanivske Reservoir. The increase of the water level in low water conditions by about 2,5 m caused an increase in the size of existing water bodies and the emergence of new ones. The description of the largest lakes in the study area is given. For today they are a complex system of lakes hydraulically connected to the Dnipro. At the same time, this connection, as well as the connection of individual lakes, is insignificant. First of all, this is due to the low capacity of the existing hydraulic structures and clogging of ways to them. In addition, the volume of water exchange was negatively affected by the low water discharges of the Dnipro River in recent years. This affected the ecological condition of the lakes, which are intensively overgrown. In addition, water discharges into one of the largest local lakes, namely Konyk, had a negative impact. The indicators of bottom sediments in this lake are given, which testify to its pollution by heavy metals. The typical species of aquatic and air-aquatic vegetation inherent to the lakes on Zhukov Island are characterized. The recommendation, which can improve water exchange in the lakes and their ecological status, are given. It was considered that the nature protection activity in this area can be improved in case of adding the created here landscape reserve to the National Nature Park "Holosiivskiy".

Key words: lake, Zhukov island, overgrowth, water exchange, ecological state.